దాగిన సత్యాలు

శ్రీ తంత్రవహి వెంకట్రావు

"మూర్తీ! లక్ష్మి పుట్టినరోజు పండుగకు అన్నీ తెచ్చావా?" అంటూనే మూర్తి గదిలో అడుగు పెట్టింది కమల.

ఎదురుగా వున్న తెల్లని వస్త్రంపై యేమిటో గీస్తున్న మూర్తికి కమల మాటలు వినబడలేదు.

మూర్తి నుండి సమాధానం రాకపోయేసరికి కమలకు కోపం యెక్కువయింది. వచ్చిన కోపాన్ని అణచుకుని "నిన్నే మూర్తీ" అంది బిగ్గరగా.

ఆ కేక అతని యేకాగ్రతను భంగం చేయలేక పోయింది. తల వంచుకునే "ఉ" అని ఊరుకున్నాడు.

కమల రెండడుగులు ముందుకువేసి మళ్లీ ప్రశ్నించింది. "అన్నీ సమకూర్చావా?" అని.

"ఏమిటి?" అన్నాడు మూర్తి ఏమీ అర్థం కానట్టు.

"అదే లక్ష్మి పుట్టినరోజు ఘనంగా చెయ్యాలని వుంది. అందుకని అన్ని సామగ్రులు ముందే జాగ్రత్త చేసుకోవాలని చెప్పానుగా" అంది కమల సాగదీస్తూ.

"అవును" అన్నాడు మూర్తి తల వంచుకునే.

"అవును అంటే అన్నీ తేవడం అయిందా అని"

మూర్తి సమాధానం చెప్పలేదు. చిత్రం పూర్తి చేసి, చేతిలో కుంచె కర్పూర తైలంలో పడేసి వెనక్కు తిరిగేడు నవ్వుతూ. అతని నవ్వు చూస్తే కమలకు కంపర మెత్తింది.

"అంటే?" అంది.

ఆమె "అంటే?" కు సమాధానం చెప్పకుండానే "ఏం కమలా యిలా వచ్చావు?" అన్నాడు మూర్తి అప్పుడు చూచినవాడిలా.

కమల నిర్ఘాంతపోయింది. ఆమెకు కోపం దుఃఖం ఒక్కసారే వొచ్చాయి. తను, తన మాటలంటే అంత నిర్లక్ష్యమా అనుకుంది. "ఏం మూర్తీ! నే విందాకటినుండి వాగిందంతా గంగలో కలిసిపోయిందా. ఒక్కమాట కూడా నీ చెవి కెక్కలేదూ?" అంది కోపంతో.

"ఏమిటన్నావు?" అన్నాడు తెల్లబోయి ఆమె కళ్లల్లోకి చూస్తూ.

"ఏంలేదు" అంది కమల మూతి ముడుచుకుని. ఆమెకు ఒకవిధంగా విసుగెత్తిపోయింది.

"ఏమీలేనిదానికనా యింత రభస" అన్నాడు నవ్వుతూ మూర్తి. అతని నవ్వు సూర్యకిరణాల్లా అతి స్వచ్ఛంగా వుంది. కాని ఆ నవ్వు కమల కోపాన్ని చెరిపివేయలేక పోయింది.

కమల అసలే అనుమానంతో బాధపడుతోంది. మూర్తి తన్ను నిర్లక్ష్యంచేస్తున్నాడు, తనెందుకూ పనికి రాదు మూర్తికి అని, నిత్యం బాధపడుతూనే వుంది. తన అనుమానాన్ని పరీక్షకు పెట్టి చూడటానికి ప్రయత్నిస్తూంది. చివరికి ఫలితం శూన్యం. తన అనుమానం తనకే మిగులుతుంది. కమల తన అనుమానాన్ని కళ్లల్లో పెట్టుకునే మూర్తితో మాటాడుతోంది. సూర్యకిరణంలా స్వచ్ఛంగా మెరిసే అతని తెల్లని నవ్వు కూడా ఆమెలో అనుమానాన్ని రేకెత్తించింది.

"అవును. నీ దృష్టికి అంత అలుసయ్యానుకదూ నేను. దీనికింతకీ కారణం నే........"

"కారణం అకారణం యేమిటి?" అన్నాడు మళీ నవ్వుతూ.

"అయితే మీ కింత నిర్లక్ష్యం దేనికి?"

"నే నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నానా" అని తెల్లబోయాడు మూర్తి.

"కాక మరేమిటి?"

"అంటే?"

"నే నీ యింట్లో ఒక్క క్షణం కూడా వుండలేను. నా మాట యెవరికీ అవసరం లేనప్పుడు నేను మాత్రం దేనికి?" అంది మొగం ప్రక్కకు త్రిప్పుకుని.

"ఏమిటి కమలా! చదువుకున్నదానివి నీవు కూడా యిలా తయారవుతున్నావు" అన్నాడు మూర్తి ఆమె వైపు చూస్తూ.

"నేనే అలా తయారవుతున్నా ననడమే కాని నువ్వుచేసింది యేమంత మంచిపని" అంది కమల రాజీ ధోరణిలో.

"ఏం పని?" అన్నాడు మూర్తి అసలేం తెలీదన్నట్టు. దాంతో ఆ కాస్త రాజీ ధోరణి పటాపంచలయింది. ఆమెకి మళ్లీ కోపం వచ్చేసింది. అయినా తమాయించుకుని

"లక్ష్మి పుట్టినరోజు కాదా!" అంది.

"అవును!" అన్నాడు పొడిగా.

"ఈ అవును యెప్పుడూ వుప్పదే! దాని పుట్టిన రోజు ఘనంగా చేద్దామనుకుని నీ కింత లిస్టు వ్రాసిచ్చాను గదా! దానిలో యే ఒక్కటి యింటికి చేరలేదే!" అంది.

" ఓ అదా!" అన్నాడు.

"అదే! అడుగుతుంటే అలా మాట్లాడకుండా కూర్చుని పైగా నేనే కూలిపోయానని..."

"ఆగు ఆగు జ్ఞాపకం వచ్చింది. కాని ఆ లిస్టు చూస్తే నాకు మరచిపోబుద్ధి వేసింది. అది మనింట్లో వుత్సవానికి తయారుచేసినదా లేక యే మహారాజుల యింట్లోని పెండ్లికో తయారు చేసినదా అని అనుమానం వేసి వూరుకున్నా" అన్నాడు. నవ్వుతూ.

"ఇదేమంత. నా పుట్టినరోజుకు మా తండ్రి..."

"అవును. మీ తండ్రి ధనవంతుడు. నేను యీ పూరి గుడిసెలో కాపురంచేసే బీద కళాకారుణ్ణి." అన్నాడు నెమ్మదిగా.

"మా నాన్న ధనవంతుడని యీర్ష్యపడకపోతే ఆయన తన ధనం అంతా మన కియ్య నన్నాడా?" అంది ఆమె.

"మన కున్నది చాలదా? పైవాళ్ల దగ్గర నుండి తీసుకోవాల్సిన అవసర మేముంది?"

"అవును. నేనూ, మా నాన్న నీకు పైవాళ్లం." అంది కమల మొగం ప్రక్కకు త్రిప్పుకుని.

"నే నలా అనలేదుగా?"

"ఇంకేం అనాలి?"

"ఇప్పుడు మనకేం లోటు?"

"లోటుకేముంది? యింట్లో మూగ మూగ దేముళ్లా కూర్చుని పిచ్చి గీతలు గీస్తూంటావు. ఇంక చాలా నీకు. ఇల్లు యెలావున్నా సరే! ఒక వేడుక, ప్రపంచం అన్నదానితో సంబంధం లేదుగదా"

"నేను కాదన్నానా? యెవరి స్థితికి తగినట్టు వారు వుంటే మంచిది అన్నా, అంతే" అన్నాడు నెమ్మదిగా మూర్తి.

"స్థితి, స్థితి అంటూ నా కూతురి పుట్టినరోజు యింత దరిద్రంగా చేసుకోలేను." అంది ఆమె. అతని దరిద్రాన్ని యెత్తిపొడుస్తూ.

ఆమె పాటలకు వసార్తి లో యే మాత్రవరా చలనం రాలేదు అలా [illegible] కూర్చున్నాడు. [illegible] [illegible] [illegible].

"[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] ఉంది.

[illegible]

2

[illegible] [illegible] మోద. [illegible] [illegible] [illegible] ఉంది.

[illegible] [illegible] గొడని [illegible] చిత్రం [illegible] [illegible] [illegible] చిత్రం [illegible] ఆ చిత్రాన్ని చూచి యెంత పరవశత్వం చెందేది! [illegible] చిత్రాలంటేనే యేదో [illegible] [illegible].

కాని [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చిత్రలేఖనం [illegible].

[illegible] [illegible] చిత్రాలు చూచి [illegible]. ఆమె తండ్రి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చిత్రాలు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఉరిందు.

సీతారామయ్య ఆమె పుట్టినరోజుకు బహుమతిగా యిచ్చిన ఆ చిత్రాన్ని దీక్షగా చూస్తూ ఒకరోజు కూర్చుంటె తండ్రి వచ్చాడు వెనకాలే.

"[illegible] యీ చిత్రం అంత బాగుందా?" అన్నాడు.

"అవును అంటె అన్నీ తేవడం అయిందా అని"

తలెత్తి చూచి [illegible] కమల.

"అవునమ్మా! అతని హస్తం [illegible] ప్రతి చిత్రం యిలాంటిదే! సిద్ధహస్తుడు" అన్నాడు సీతారామయ్యగారు.

"పేరు నాన్నా యీ చిత్రం గీసింది?" [illegible] కమల, ఎప్పటి [illegible] [illegible] పైకి [illegible].

"మధుమూర్తి అనే కుర్రాడు." అన్నాడు సీతారామయ్య.

"పేరుకూడా బాగుంది కదూ నాన్నగారూ? చిత్రాలలాగే" అంది నవ్వుతూ.

"అవునమ్మా! అతను అలాగే వుంటాడు [illegible] అతనే కాదు. అతను మాట్లాడిన మాటలు [illegible] [illegible] వుంటాయి." అన్నాడు సీతారామయ్య ఆ చిత్రంవైపు చూస్తూ.

"అయితే మనింటికొకసారి తీసుకురాలేకపోయారా" అంది.

"[illegible]! అతనంత సులువుగా రాడు." అన్నారు.

"ఏం మనింటికి వస్తే వచ్చే కష్టం?"

"కష్టం కాదు. కాని అతని కంత తీరుబడి వుండదు. రెండు మూడుసార్లు ప్రయత్నించి లాభం లేకపోయింది." అన్నాడు నిట్టూరుస్తూ.

"అయితే మనమే అతని దగ్గరకు వెళదాం" అంది తండ్రి కళ్ళల్లోకి చూస్తూ.

"వెళ్ళవచ్చు, కాని అతని కాలాన్ని వృధాపుచ్చిన వాళ్ళమవుతామేమో అని" అన్నాడు సీతారామయ్య.

"వద్దులేదు. ఆమాత్రం లోటుమానవుల కోసం కాలం వృథా కావచ్చు." అంది కమల నవ్వుతూ.

"కాదనే నా వుద్దేశం. అయినా చూద్దాం." అన్నాడు.

"చూద్దాం కాదు. ఇప్పుడే బయలుదేరాలి." అని పట్టుపట్టింది కమల.

కమల పుట్టినప్పుడే సీతారామయ్యగారి భార్య గతించింది. యెంత ధనం వెచ్చించినా కమల తల్లిని రక్షించుకోలేకపోయాడు. కాని కమలైనా దక్కినందుకు కొంత సంతృప్తి చెందాడు. కమలను చూస్తూ ఆమె తల్లి పోయిన విచారాన్ని మర్చిపోవడానికి ప్రయత్నించేవాడు. అప్పటినుండే ఒక విధంగా ఆయన కళారాధన పట్టుకుంది. అప్పటినుండి యెంతో ముద్దుగా పెంచుకొచ్చాడు కమలను. ఎప్పుడు ఆమె యిష్టానికి కాదనలేదు.

కమల మొదటినుండి ఆ వాతావరణంలోనే పెరగటం వలన ఆమె మనస్సు ఒక విధమైన నిరంకుశం అలవర్చుకుంది. పట్టు పట్టితే విడవడానికి ఆమెకు బాధగా వుంటుంది. ఆమెలో ఒక నిశ్చయం ఏర్పడితే ఆ నిశ్చయాన్ని మార్చడానికి వీలుండదు.

ఆమెపట్టుమీదే కమలను తీసుకుని మధుమూర్తి యింటికి తీసుకువెళ్లవలసి వచ్చింది సీతారామయ్యగారికి.

మధుమూర్తి వుంటున్నది పెద్ద తోట. నాలుగు ఎకరాలు వుంటుంది. సంస్కారం లేక తోట నిండా చిన్న చిన్న తుప్పలు, తీగలు లేచి చిన్న చిట్టడవిలా తయారైంది. ఆ తోటకి మధ్యలో చిన్న రెండంతస్తుల బిల్డింగు వుంది. అదే మూర్తి నివాసం, కళా మందిరమూను.

కారు గేటులో ఆపి సీతారామయ్యగారు కూతురుని తీసుకుని ఆ యింట ప్రవేశించాడు. ఇంట్లో యెవరూ లేనట్లు నిశ్శబ్దంగా వుంది. ఎదురుగా వసారా. వసారాలో నుంచి మేడ మీదకు మెట్లున్నాయి. ఆ మెట్లమీద నుండి వారు పైకి వెళ్లారు. పై గదిలో ఒంటరిగా కూర్చుని ఏదో చిత్రం గీస్తున్నాడు మూర్తి. అతను చిత్రంలో లీనమైపోయి విస్మృతుడై కమల, కమల తండ్రి వచ్చిన సంగతి కూడా గుర్తించలేదు.

స్థాపితము 1920 సంవత్సరం.
సమస్త చర్మవ్యాధులకు,
తెలుపు మచ్చలు వగైరాలకు
చికిత్సా నిపుణులు.
తెల్లగా, సలహా ఉచితము.
రెడ్డి & కో., (రిజిష్టర్డు)
గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.
(వయా) త. ఋ. కు.

"మధుమూర్తీ!" అని పిలిచాడు సీతారామయ్య.

పరిచితమైన కంఠం వినబడేసరికి చేతిలోని కుంచె కర్పూర తైలంలో వదిలి వెనక్కు తిరిగాడు. చేతి కర్రతో సీతారామయ్య, ఆయన వెనకాల ఒక అందాల పుష్పం వుండటం చూసి క్షణం అలా చూస్తూ వుండిపోయాడు మూర్తి. కమల ఆ రోజు ఒక కళారాధకుణ్ణి దర్శించ బోతున్నానని శక్తికొలది అందంగా అలంకరించుకు వచ్చింది. తెల్లని వస్త్రాలలో ఆమె అందాల దేవతలా వుంది.

ఆ సౌందర్యాన్ని మూర్తి కళ్లార్పకుండా చూస్తోంటే కమల సిగ్గుపడింది. తనవైపే అలా చూస్తూ దేమిటి అనుకుంది. అడిగివేసింది.

"ఏమి టలా చూస్తున్నారు?" అని.

"ఆ! యేమీలేదు. క్షమించండి. అందమైన వస్తువుని కళ్లతో చూడడానికి అధికారం లేదా?" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"అధికారం వుంది కదా అని అడదాని కళ్లల్లో అంతలా చూస్తారా? యెంతటి కళాకారులైనా?" అంది ఆమె.

"అది కాదు చూస్తున్నది. అంత అందమైన మొగానికి, ఆ నల్లని కళ్లకు కాస్త కాటుక వుంటే యెంత అందంగా వుంటుందా అని ఆలోచిస్తున్నాను" అన్నాడు నవ్వుతూ మూర్తి.

ఆ మాటతో కమల సిగ్గుపడిపోయింది. ఆమెకు కాటుక అలవాటులేదు. కమల యింకా కోపంలో అనబోతుంటె సీతారామయ్య కలుగజేసుకుని

"అవునమ్మా! కాటుక కళ్లకు మంగళప్రదం. యెంతకాలం నుంచో చెబుదామనుకుంటున్నా కాని మనసు బాధపడుతుందేమోనని వూరుకున్నా" అన్నాడు కూతురు జుట్టు సవరిస్తూ.

"ఆ! క్షమించండి. కూర్చోండి. మరచిపోయాను. ఇంతవరకూ మీరు నిలబడే మాట్లాడుతున్నారు." అన్నాడు మూర్తి కుంచెను చేతిలోనికి తీసుకు బ్రష్ చేస్తూ.

సంస్కారం లేకుండా వదిలివేసిన జుట్టు, రంగులతో మచ్చలుపడ్డ ప్రేళ్లు. చూస్తే నిజానికి మూర్తి అంత అందంగా వుండడు. కాని అతనిలో ఏదో ఆకర్షణ కనిపించింది కమలకు. బహుశా అతని కంటే అతని చిత్రాలు ఆమెను యెక్కువ ఆకర్షించి ఆ మోహంలో అతని రూపానికి విలువ లెక్క చూడలేదనుకుంటా.

చేతిలోని కుంచె కడిగి ప్రక్కన పెట్టి యిటు తిరిగాడు మూర్తి.

"ఆ! యేం లేదు. ఒకసారి మీ యిల్లు చూపిస్తానంటే మా అమ్మాయిని వెంట తీసుకొచ్చాను" అన్నారు సీతారామయ్యగారు.

"దానికేముంది? కాని యిది బ్రహ్మచారి కొంపలో అంత చూడాల్సిన వేమీ లేవు" అంటూ లేచాడు మూర్తి. అతని వెనకాల సీతారామయ్య, ఆయన వెనుక కమల బయలుదేరారు. ఇల్లు చూడాల్సినంత పెద్దది కాదు. అదయినా సరిగ్గా సర్దేవాళ్లు లేక బావురు మంటూన్నది. కాని ఆ గదికి ప్రక్కగా ఓ చిన్న హాలు వుంది. అందులో తను పూర్తిచేసిన చిత్రాలన్నీ వేలాడగడతాడు మూర్తి. చూడాల్సిన దదే వుంది. వరుసగా హాలులోని చిత్రాలన్నీ చూపించాడు. అవన్నీ తన్మయత్వంతో చూస్తూ నడిచింది కమల. ఆ చిత్రాల మధ్య నడుస్తోంటే ఎక్కడో ఏ స్వర్గాల్లోనో సంచరిస్తున్నట్లు అనిపించింది ఆమెకు. ఎంత చూసినా తనివితీరని ఆ కళా శోభ వదిలి రావాలంటే ఆమెకు కష్టంగానే వుంది.

ఆ రోజు యింటికి తిరిగి వచ్చిన తరువాత ఆమెకు నిద్ర పట్టలేదు. ఇంకా ఆ చిత్రాలన్నీ కళ్లెదుట కనిపించసాగాయి. మూర్తి మొదటిసారిగా అన్న మాట ఆమె చెవిలో యింకా మోగుతూనే వుంది. లేచి అద్దం ముందు నిల్చుని ఒకసారి తన్ను తాను చూసుకుంది. చూసి సిగ్గుపడింది. అవును ఆ తెల్లని కళ్లకు నల్లని కాటుక యెంత అందా న్నిస్తుందో అనిపించింది. కాటుక తన కళ్లకు పెట్టుకుంది. తన అందాన్ని చూసి తనే నివ్వెరపోయింది. తనింత అందంగా వుంటానా అని ఆశ్చర్యపోయింది.

ఇష్టపడి కలుగచేసుకుని ఆ రాత్రి గడిచిపోయింది. ఆ రోజు మొదలు తరచు ఆమె మధుమూర్తి కళా నిలయానికి వెళ్లేది కమల.

ఆమె యిష్టప్రకారమే మధుమూర్తితో ఆమె వివాహం అయింది. తన జీవితాన్ని గూర్చి కలలను ప్రోగుచేసుకుని తన ఆరాధకుడితో యింటికి వచ్చేసింది.

మధుమూర్తితో సంవత్సరాలు గడిచిపోయాయి. కాని తను ఆశించిన మాధుర్యాన్ని అనుభవించలేక పోయింది. కమల. ఆమె కలలన్నీ కలలుగానే వుండిపోయాయి. జీవితాన్ని వాస్తవికంగా కాకుండా వేసవాలలో వూహించి జీవితంలో అడుగు పెట్టింది. తీరని ఆశాభంగం కలగటంతో అంతా తల్లక్రిందు అయింది. ఆశలు, ఆశయాలు అలానే వుండిపోయాయి. మధుమూర్తి నుండి తను ఆశించిన మాధుర్యం రాలేదు.

తను కొండంత ఆశ పెట్టుకుని అయినా మధుమూర్తి తన్ను గౌరవించటం లేదని బాధపడుతోంది కమల. ఆ ఒక్క లోపం వుందనుకుని ఆమె ఏమి చెయ్యగలదని? తను ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకుంది. అలాగా తన్ను మూర్తి నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాడు.

తనకేం లోటు! కావలసినంత ఐశ్వర్యం వుంది. దేనికి లోటులేని తండ్రి వున్నాడు. అటువంటిది తన్ను మూర్తి యెందుకు నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాడు అంటూ బాధపడుతోంది కమల యిప్పుడు.

నిజానికి నిర్లక్ష్యం చేసే స్వభావంకాదు మూర్తిది. అతను తన జీవితాన్ని పూర్తిగా చిత్రలేఖనానికే అర్పించి అందులో లీనమై పోతుంటాడు. ఆ చిత్రలేఖనంలో పడి నాట్యవిలాసవతియైన భార్యకు శ్రద్ధ చూపలేక పోతున్నాడు. అతనికి కమలని నిర్లక్ష్యం చేయాలని లేదు. అప్పుడప్పుడు చిత్రలేఖనంలో లీనమై బాహ్య ప్రపంచాన్ని మరచి పోతుంటాడు.

అదీకాకుండా మూర్తి అంత ఐశ్వర్యవంతుడు కాడు. కాని యెంత బీదవాడైనా జీవితావసరాలకి సరిపడ్డ ఆస్తి వుంది. కాని జీవితావసరాలని మించి ఖర్చు చేయడానికి అలవాటుపడ్డ కమలకి అది సంతృప్తి నివ్వలేదు. అందుకని సీతారామయ్య తన ఆస్తినంతా మూర్తి కిస్తానన్నాడు. కాని ఆత్మాభిమానంగలమూర్తి దాన్ని స్వీకరించలేక పోయాడు.

మూర్తి దాన్ని స్వీకరించక పోవటంతో మూర్తికి తన ఐశ్వర్యమన్నా తనన్నా నిర్లక్ష్యమని ఒక విధమైన నిర్ణయానికి వచ్చింది కమల. ఆ అనుమానంతోనే అతన్ని చూడటం ఆరంభించటంతో కాపురం కంపరం యెత్తింది. ఆమెని ఒక విధమైన బాధ ఆవరించింది. ఆ బాధతోనే చిన్న విషయానికి మూర్తితో పోట్లాడి పుట్టింటికి వచ్చేసింది కమల.

3

కమల పుట్టింటికి తిరిగి వచ్చిన తర్వాత ఒక పక్షం గడిచిపోయింది. ఈ పదిహేను రోజులలోనూ మధ్య మూర్తి అధమం లక్ష్మిని చూడడానికైనా రాలేదు. తనకేమీ సంబంధంలేనట్లు వూరుకున్నాడు. లక్ష్మికూడా తండ్రి ప్రసక్తి తేలేదు. ఆమె అంతా మరచిపోయి తాత గదిలో పుస్తకాల మీద కూర్చుని చుట్టూవున్న తండ్రి గీసిన చిత్రాల వంక చూస్తూ ఆడుకొంటోంది. సీతారామయ్య కూడా యీ విషయం చూసీ చూడనట్లు వూరుకున్నాడు.

ఒక వంటరిగా గదిలో వుండిపోయింది కమల. ఆమె పౌరుషంగా రెండు మూడు రోజులు గడిపింది మూర్తిమీద కోపంతో. కాని రోజులు గడచిన కొద్దీ ఆమె వంటరితనం వెన్నంటి బాధ పెట్ట సాగింది.

మనిషిలోని కోపం భరించే వాళ్ళు యింకొక రున్నప్పుడు వాళ్ళమీద దాన్ని ప్రయోగిస్తే శరీరం కొంత తేలిక పడుతుంది. కాని యిక్కడ మూర్తిలా ఆమె కోపాన్ని భరించేవా రెవరూ లేకపోతే ఆమెలోని క్రోధం ఆమెనే దగ్ధం చెయ్యటం మొదలుపెట్టింది. కాని కమల అంతా మౌనంగా భరిస్తూనే పదిహేను రోజులు గడిపింది.

లక్ష్మి పుట్టిన రోజు వచ్చింది.

మనసు యెక్కడో వున్నప్పుడు పనులన్నీ సక్రమంగా సాగవు. లక్ష్మి పుట్టిన రోజుకని అన్ని హంగులు చేసింది కమల. కాని ప్రతి విషయంలోనూ వెలితి కొట్టొ కనిపిస్తూనే వుంది. ఆ రోజు ప్రొద్దున్నే సీతారామయ్య కమలని పిలిచి అడిగాడు.

"అమ్మాయి. అల్లుడు రానట్లుందే?" అని.

"నా కెందుకు?" అంది కమల విసురుగా.

"కట్టుకున్న భార్యవు నీకు కాకపోతే నాకా యేమిటి?" అన్నాడు నెమ్మదిగా ముసలాయన.

"నాకు తెలియదు" అంది కమల మొగం ప్రక్కకు తిప్పుకొని.

"తెలీదంటే యెలా! అమ్మాయి పుట్టిన రోజుకి అల్లుడు రాక పోతే బాగుండదు" అన్నాడు మళ్ళీ.

కమల మాట్లాడలేదు.

లక్ష్మి కూడా అక్కడే వుంది. పెద్ద వాళ్ళ వాక్యాలు ఆమెకి అర్థంకాలేదు. అయినా యేవిటో గ్రహించాలని వాళ్ళ పెదాల వైపు పరీక్షగా చూస్తూ కూర్చుంది.

"సరే నే పోయి పిలుచుకు వస్తా" అన్నాడు సీతారామయ్య పై మీది కండువా సర్దుకుని.

"వద్దు" అంది బిగ్గరగా కమల.

"వి కింకా చిన్నతనం పోలేదు" అంటూ మూర్తిని పిలవడానికి వెళ్ళిపోయాడు సీతారామయ్య. తాతతో బయలుదేరనున్న లక్ష్మిని ఆపుచేసి తన గది లోకి తీసుకుపోయింది కమల.

సీతారామయ్య తన మాట కాదని వెళ్ళటం యిదే మొదటిసారి. తన మాటని ఎప్పుడూ కాదని తండ్రి కూడా తన్నారోజు నిర్లక్ష్యం చేశాడు. తనంటే యెవరికీ లక్ష్యంలేదు. తనకు తన మాటలకి విలువలేదు.

మౌనంగా కూర్చుని అలా ఆలోచిస్తూన్న తల్లిని చూస్తూ ఏమీ అర్థంకాని లక్ష్మి "ఏం అమ్మా" అని పలకరించింది.

ఆ పసి హృదయం వేసిన ప్రశ్న ఆమెని వెక్కిరించి నట్లుంది.

"ఛీ! భడవా!! అంది కళ్ళెర్రజేసి కమల. తన కోపాన్నంతా ఆ పసి హృదయం పైన చూపిస్తూ. తల్లినెప్పుడూ అంత కోపంగా వుండగా చూడలేదు లక్ష్మి. తల్లిని చూస్తే భయమేసింది. బిగ్గరగా యేడవటం ఆరంభించింది.

లక్ష్మి యేడుపు చూస్తే కమలకి కళ్ళ వెంట నీళ్ళు తిరిగేయి. ఆమెలోని మాతృ హృదయం జరిగినది తలచుకొని సిగ్గుపడింది. హఠాత్తుగా లక్ష్మిని గుండెల కదుముకుని పొంగి పొరలివచ్చే దుఃఖాన్ని దిగమ్రింగింది.

అనుకున్న ప్రకారం లక్ష్మి పుట్టిన రోజు జరిపించలేకపోయింది కమల. ప్రొద్దుననగా మూర్తిని తీసుకు వస్తానని వెళ్ళిన తండ్రి తిరిగిరాలేదు. అన్ని పనులు కమలే వంటరిగా చక్కబెట్టుకోవాల్సి వచ్చింది. వచ్చిన వాళ్ళని సముదాయించలేకపోయింది. ఒక విధమైన నిస్సహాయత, వొంటరితనం ఆమెని నిస్సత్తువ చేసివేశాయి.

పైగా వచ్చిన ప్రతి పేరంటాలు లక్ష్మిని పలకరించి "మీ నాన్నగారు రాలేదా?" అని ప్రశ్నించే వాళ్ళు.

ఆ ప్రశ్న కమలని మరీ బాధ పెట్టింది. చెట్టంత తను యెదరుగా వున్నా తన్ను గుర్తించిన వారు లేరు. ప్రతి పేరంటాలు మూర్తిని గూర్చి ప్రశ్నించడమే. తను వాళ్ళకి కూడా పనికిరానిదైంది. తనకేమీ విలువ లేదు. ఆమెలోని బాధాగ్నికి ఆజ్యం పోసినట్లైయింది వాళ్ళ పరామర్శ.

మూర్తి దగ్గర వున్నంతసేపూ భర్త విలువ గుర్తించలేకపోయింది కమల. తన కొక ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వాన్ని సృష్టించుకుని గర్వపడింది. కాని యిలా కళ్ళముందరే శిథిలమై పోతుంటే ఆమెకి భోరున యేడవా లనిపించింది.

ఉన్నట్టుండి ఒక పేరంటాలు ఆమెనే ప్రశ్నించింది.

"ఏ మమ్మాయి అల్లుడు రాలేదా?" అని.

ఆ ప్రశ్న తల నరికి వేసినట్లైయింది.

తను భర్తతో మాట పట్టింపుకు పుట్టింటికి తిరిగి వచ్చానని యింకొక స్త్రీ ముందు ఒప్పుకోడానికి ఆమెలోని స్త్రీత్వం ఒప్పుకోలేదు.

"వ—స్తా—రు." అని అస్పష్టంగా అని అక్కడ నుంచి పనివంకన యింకొక దిక్కుకు వెళ్ళిపోయింది కమల.

పేరంటాండ్రు అందరూ వెళ్ళిపోయిన తరువాత కమల గదిలో కూర్చుని వంటరిగా యేడ్వటం మొదలు పెట్టింది. అంతగా ఆమె యెప్పుడూ యేడ్వలేదు

ఉజ్జ్వల యౌవనం
ఆమె రూపంలోను
శక్త్యుత్సాహాలలోను
తొణికిసలాడుతున్నది
దీనికంతాకారణం ఆమె సేవిస్తున్న
బైల్ బీన్స్
(విరేచన కారితో కూడా)
అసలైన బైల్ బీన్సును వైద్యులు ఆమోదించియున్నారు, ఇవి జగత్ప్రఖ్యాతి పొందినవి. మీ ఆరోగ్యానికి రూపుదిద్దడానికి సారకరమైన మూలికలు అన్ని టినీ శరీరంలోనుంచి బైల్ బీన్స్ పూర్తిగా తొలగిస్తాయి. బైల్ బీన్స్ కేవలం విరేచన సాధనం మాత్రమేకాదు. ఎందుకంటే అవి అజీర్ణాన్ని యకృత్తు సంబంధమైన మాంద్యాన్ని రోగాన్ని పోగొట్టుతాయి. మీకు ఇతోధికంగా సౌకుమార్యం, లావణ్యం, ఉజ్జ్వల యౌవనం, శక్త్యుత్సాహాలు చేకూర్చగల శక్తి దాని బైల్ బీన్స్‌తో అదనంగా ఉన్నాయి. ఇప్పుడే నియమంగా బైల్ బీన్సును సేవించడం ప్రారంభించి ఎల్లరి మెప్పును పొందండి.

మీరు పొందినవి అసలైన
బైల్ బీన్స్
అవునో కాదో జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలని మందులమ్మేవారి అందరినీ కోరుతున్నారు.
హోల్ ఏజంట్సు: దాదా అండ్ కో.,
68, సైదియప్ప నాయక్ వీధి, మద్రాసు.

"అమ్మా! ఏడుస్తావే!" అంది లక్ష్మి పిచ్చిగా యేడుస్తున్న కమలని చూస్తూ.

ఆ పసి పిల్ల ప్రశ్నకి ఏమి సమాధానం చెపుతుంది. అలా యేడవటం తప్పితే!

వుండి వుండి హఠాత్తుగా అడిగింది లక్ష్మి.

"అమ్మా! నాన్న!!" అని. హఠాత్తుగా లక్ష్మి నుండి వచ్చిన ఆ మాటలు, అసలే అభిమానంతో కుమిలి పోతున్న కమల గుండెల్లో గ్రుచ్చుకున్నాయి.

"ఎందుకు?" అంది కమల.

"నాన్న..." అంది భయపడుతూ కమల కళ్ళల్లోని కోపాల్ని చూచి.

"ఏం అమ్మని నే నున్నాగా!" అంది కమల.

"నాన్న..." అంది మళ్ళీ లక్ష్మి కమల కళ్ళల్లోకి చూస్తూ.

లక్ష్మికి కూడా తండ్రే కావలసి వచ్చాడు. తనెం దుకు పనికిరాదు. పదిహేను రోజులయినా ఒక్కసారి కూడా మూర్తి యిటు రాలేదు. తన భర్తకి త నవ సరం లేదు. యెప్పుడూ తనమాట కాదనని తనతండ్రి తన నీ రోజు నిర్లక్ష్యం చేశాడు. ఇక లక్ష్మికి కూడా త నవసరం లేదు.

"అమ్మా...నా..." అంది మళ్ళీ లక్ష్మి.

"ఛీ! నోర్మూయ్యి!"అని చెయ్యి విదిలించింది కమల, ఆపుకోలేని క్రోధంతో. దాంతో లక్ష్మి బోర్లాపడింది. నుదుట దెబ్బ తగలడంతో గుక్కపట్టి తెలివి తప్పి పడిపోయింది లక్ష్మి.

"లక్ష్మి!" అంటూ కేక పెట్టి ఆమెని వడిలోకి తీసుకుంది కమల. ఆమె కేకకి మేడ క్రింది గదు లలో పనిచేస్తున్న నౌకర్లు చాకర్లు అందరూ పరుగు పెట్టి వచ్చారు.

చైతన్యం తప్పివున్న లక్ష్మికి నీళ్ళు చల్లి, పరిచర్యలు చేశారు. కొంతసేపటికి తేరుకొని కళ్ళు విప్పింది లక్ష్మి.

"ఏమమ్మా!" అంటూ ముందుకు వంగింది కమల.

"నా..." అంటూ మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకుంది లక్ష్మి.

కళ్ళు మూసుకున్న లక్ష్మి పెదిమలు "నాన్న" అంటూ కలవరిస్తూనే వున్నాయి.

హఠాత్తుగా సీతారామయ్య రావడంతో నౌకర్లంతా గది దాటి వెనక్కి నుంచున్నారు. ఆ దృశ్యం చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు సీతారామయ్య.

తండ్రిని చూడటంతో కమల బావురు మంది. ఆమె అంతలా యేడవటం, యెప్పుడూ చూడని నౌక ర్లంతా సిగ్గుతో తలవంచుకున్నారు.

"ఏముంది! ఎవరు చేసినది వా రనుభవించాలి" అన్నాడు సీతారామయ్య. వుదాసీనంగా చూస్తూ. కమల యేమీ మాట్లాడలేక పోయింది.

తాత గొంతు. వినపడడంతో మెల్లగా కళ్ళు విప్పి "నాన్న" అంది లక్ష్మి.

సీతారామయ్య వంగి లక్ష్మిని చేతులలోనికి తీసు కునాడు. పిచ్చిగా అలా చూస్తూ కూర్చుండిపోయింది క్రమలం

"కమలా! నీవు గుర్తించలేనిది, పసిపిల్ల గుర్తిం చింది" అన్నాడు సీతారామయ్య. కమల యింకా అలానే కూర్చుంది.

"నీది హృదయం కాదు. నీ చేతులారా రెండు హృదయాలని నాశనం చెయ్యడానికి చూస్తున్నావు. అక్కడ మూర్తికి జబ్బు చేసి పదిరోజు లయింది. ఒక్క కబురైనా పంపలేదు. చిక్కి శల్యమై వున్నాడు. అధిక శ్రమ వల్ల గుండె కూడా నీరసించిం దన్నాడు డాక్టర్," అన్నాడు సీతారామయ్య.

"ఆ," అంది ఒక్కసారి కమల తెల్లబోయి.

"ఇంకెందుకమ్మా! ఇంకనీ కక్కడ స్థానం లేదు. వుంటే యెప్పుడో వెళ్ళేదానివి. అతన్నియిక్కడికి తీసుకు వద్దామని యెంతో ప్రయత్నించా!లాభం లేకపోయింది." అన్నాడాయన నిట్టూరుస్తూ. ఆయన గొంతులో యేదో మూగ బాధ ప్రతిధ్వనించింది, ప్రతి వాక్యంలోనూ.

కమల హఠాత్తుగా లేచి నుంచుంది. ఆమె నేత్రాలు జ్యోతుల్లా మెరుస్తున్నాయి. చెదిరిన జుట్టు చారికలు కట్టిన మొఖం ఆమె బీభత్స అవ తారాన్ని చూచి క్షణం ఆశ్చర్య పోయాడు సీతా రామయ్య.

కమల తిన్నగా వీధివైపు నడువ సాగింది వేగంగా!

ఆమె గమనం చూచి తెల్లబోయాడు సీతా రామయ్య. "కమలా? యెక్కడికి?" అని ప్రశ్నిం చాడు.

"నా యింటికి!" అంటూ గబగబా వీధివెంట బయలుదేరింది కమల మూర్తి యింటి దిక్కుగా, లక్ష్మిని కూడా వదలి.

ఏమీ అర్థంకాని సీతారామయ్య లక్ష్మిని తీసుకుని ఆ వెనుకే బయలుదేరాడు.

కమల మూర్తి గదిలో అడుగు పెట్టేసరికి నీరసంగా మంచానికి అంటి యింటి పై కప్పు పైకి చూస్తూ పడుకుని వున్నాడు మూర్తి. కమలని ఒక్కసారి చూసి నిశ్చలంగా కళ్ళు మళ్ళీ యింటి కప్పు వైపు త్రిప్పు కున్నాడు మూర్తి.

ఆ చూపు విధించిన శిక్షని దిగ్రమింగుతూ కమల మూర్తి దగ్గరగా వచ్చి తల దగ్గర కూర్చుంది. అతని జుట్టులోనికి వ్రేళ్ళు పోనిస్తూ అడిగింది.

"ఏమండీ?" అని.

"ఊ!" అని మాత్రం మాట్లాడాడు మూర్తి.

"నాకు కబురు చెయ్యలేదేం?" అంది నెమ్మదిగా.

మూర్తి సమాధానం చెప్పలేదు. అలా నిశ్చలంగా చూస్తూనే పడుకున్నాడు.

"డాక్టరు వస్తున్నాడా?" అంది మళ్ళీ నెమ్మ దిగా.

"ఎందుకు?" అన్నాడు అటు తిరిగి మూర్తి.

ఆ సమాధానం ఆమెకి అర్థం కాలేదు. ఆమెను కలవర పెట్టింది.

"డాక్ట రేమన్నాడు" అంది

"ఇలాగే వుంటే చచ్చిపోవచ్చు!" అన్నాడు మూర్తి నిర్లిప్తంగా.

ఆ మాట విని ఆమె కంపించి పోయింది.

"చావడానికి వీల్లేదు! మీరు చచ్చిపోరు!" అంటూ పిచ్చిగా అరుస్తూ అతని గుండెల మీదుగా వంగి పోయింది కమల.

అతను తడిసి పోయాడుఆమె కన్నీటి ప్రవా హంలో.

అయినా మూర్తిలోని కాఠిన్యం కరగలేదు.

"కమలా! ఇక్కడ కెందుకు వచ్చావు. చచ్చిపోయే టప్పుడు కూడా విశ్రాంతి నివ్వవా?" అన్నాడు నిష్క ర్షగా.

తలెత్తి అతని కళ్ళల్లోకి చూసింది. అవి యింకా నిష్కర్షగా అలాగే చూస్తున్నాయి.

"నన్ను చావనియ్యి!" అన్నాడు మళ్ళీ మూర్తి నిష్కర్షగా.

"చావడానికి వీలులేదు యిలా యింతమందిని వదిలి. ఇలా యీ పసి గుడ్డను చూడు" అంటూ లక్ష్మిని యెత్తుకుని లోపలికి వచ్చాడు సీతారామయ్య.

తండ్రిని చూడగానే "నాన్నా' అంటూ తండ్రి గుండెలమీద వాలిపోయింది లక్ష్మి. ఎండిపోయిన తండ్రి గుండెలకి హత్తుకుని వుండిపోయింది లక్ష్మి. మూర్తి కంటి నుండి రెండు కన్నీటి బిందువులు రాలేయి.

ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూన్న సీతారామయ్యగారి వంతో షానికి మేర లేక పోయింది. ఎంతకాలంనుండో అణగి పోయివున్న ప్రేమ ప్రవాహం అందర్నీ ఒక్కసారి ముంచేసింది.

కమల ఆవేశంతో లేచి నుంచుంది. ఏదో పటం ఆమె కాలికి తగిలి క్రింద పడింది. పటంమీది గుడ్డ తొలిగింది.

ఆ చిత్రటంలో వున్నది ఎవరూ? తనే!...తను కాదు. ఆ పటంలో వున్నది కమల. తన్ని మొదటి రోజున చూచిన మూర్తి చూపుల్లోని కమల. ఆ చక్కని కళ్ళకి కాటుక వుంటే ఎంత బాగుంటుంది అన్న మూర్తి వూహాల్లో నిలచిన కమల.

మూర్తి హృదయానికి సాక్ష్యంగా నిలిచిన ఆ చిత్రాన్ని చూచి సిగ్గు పడిపోయింది కమల. తను మూర్తిని అర్థం చేసుకోలేక పోయిది. తన అభి మానానికి లొంగిపోయి మూర్తి హృదయానికి గాయం చేసి దూరంగా పోవడానికి ప్రయత్నించింది. తను పట్టే హృదయం లేని రాక్షసి. మెత్తని హృదయంలో చేతులారా కల్లోలం కల్పించింది. తన పాపానికి నిష్కృతి వుందా!

"మూర్తి! క్షమించవూ!" అంటూ మూర్తి కాళ్ళ మీద పడిపోయింది కమల.

... ...

(మిగత 60 వ పేజీలో)

★ ఏం మనుషులు? ★

(18 వ పేజీ తరువాయి)

భార్యా పిల్లలూ వున్నారు. మీ రన్నట్లు ఆమెను భార్యగా స్వీకరించి వెంటబెట్టుకుని యింటికి వెళ్తా నా, నా నా వ్య సత్కార్యం తప్పకుండా జరిపి తీరుతుంది. నే నా అవస్థ పడలేను. కాబట్టి నా యందు దయయుంచి..."

అని చెబుతున్న మాటలు పూర్తి కాకముందే జనంలో రణగొణ ధ్వని బయలుదేరింది. "ఇక ఆపవయ్యా, ఆపు నీ ఉపన్యాసం" అన్నా రొకరు.

"అట్లే మాన్నా కూచుంటే లాభంలేదు" అన్నారు మరొకరు.

"ఇదిగో, ...అమ్మాయ్...... నువ్వనవసరంగా ఏడవ కమ్మాయ్. ఎందుకూ ఏడవడం?" అని అటున్న ఉద్దేశించి, "ఇదిగో, అబ్బాయ్... నేనేదో పెద్దవాణ్ణి చెబుతున్నాను విను. భార్యా భర్త లన్న తరువాత ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అభిప్రాయ భేదా లంటూ రాకపోవు. అంతమాత్రంచేత యిల్లూ వాకిలీ విడిచి పారిపోతారటయ్యా పిచ్చోడా! యిదిగో నా మాట విని........" "అతను" నిలువునా నీరైపోతున్నాడు జనంవైపు పిచ్చి పిచ్చిగా చూడ్డంకంటే మరేం చెయ్యలేకపోతున్నాడు. ఆవిడ మాత్రం తన వెక్కి చివర వదిలిపెట్టడం మానలేదు. సరిగదా, వేళ్ళతో మెలిపెడుతోంది. చివరకు తెగించి తన కెదురుగా వున్న పెద్దమనిషి నుద్దేశించి "యింతకూ మీ రనే దేమిటి?" అన్నాడు.

"ఏం లేదు. అయిందేదో అయిపోయింది. ఏ అల్లరీ లేకుండా యింపక్కా బండి కట్టించుకుని యింటికి తీసుకెళ్ళుతున్నా" అన్నా డాయన.

ఒక్క క్షణం ఆవిడకేసి చూసి దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి "సరే! కానివ్వండి" అన్నాడు. వెంటనే జనంలో గోలగా చప్పట్లు, ముసి ముసి నవ్వులు బయలుదేరినయ్. వెంటనే దూరంగా పోతున్న ఓ జట్కా బండిని పిలిచారు. నెమ్మదిగా ఆ భార్యా భర్త లిద్దరినీ ఆ బండి దాకా తీసుకెళ్ళారు. పెద్దలు సాగనంపడానికి. బండివరకూ వచ్చి యిక ఎక్కడమే తరువాయిగా వుండగా, ఆ భార్యా భర్త లిద్దరూ తమ చుట్టూ మూగిన జనసమూహాన్ని చూసి స్పష్టంగా పక్కగా నవ్వేశారు.

పెద్దలందరూ తెల్లమొహం వేశారు.

"ఏ మయింది? ఏ మయింది?" అన్ని ప్రశ్నలే.

"వాళ్ళిద్దరూ నవ్వుతున్నారు..?"

"ఎందుకూ?"

"____________"

'అతను', 'ఆమె' భుజంమీద చెయ్యివేసి, సిగ రెట్ కాలుస్తూ ఠీవిగా నించుని తమ చుట్టూ మూగిన జనా న్నుద్దేశించి, యిలా చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

"సోదర మహాశయులారా! యింతసేపూ మీకు మేము శ్రమ కలిగించా మనుకుంటాము. యిందుకు మేము హృదయపూర్వకంగా క్షమాపణ కోరుకుంటు న్నాము. ఇది కేవలం ఫ్యాన్సీ డ్రెస్ కాంపిటీషన్. మా నాటక సమాజంవారు వరద బాధితుల సహాయార్థం మ్యూజియం థియేటర్‌లో ప్రదర్శింపబోయే "ఏం మనుషులు" అనే నాటకానికి యిది కేవలం నాందీ ప్రస్తావన లాంటిది మాత్రమే! ఈ నాందీ ప్రస్తావనే మిమ్మల్ని యింతగా ఆ క ర్షిం చిం దం టే మా నాటకాన్ని గురించి వేరే చెప్పనక్కర లేదు. ప్రతిభావంతులైన నటులతో, జీవితపు చీకటికోణాల అట్టడుగున పడి కనుపించని సత్యాన్ని కళ్ళకు కట్టే టట్లు ప్రదర్శింపబడే "ఏం మనుషులు" అనే నాటకం వచ్చే ఆదివారం ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు ప్రదర్శిస్తారు. వరద బాధితుల సహాయార్థం చేస్తున్న యీ సత్కార్యంలో మీరూ సహాయపడతారని ఆశిస్తున్నాం" అని వా ళ్ళిద్దరూ నమస్కారం పెట్టి బండిలో కూచున్నారు.

ఆ పెద్దలందరూ ఆశ్చర్యంగా ముందు పోతున్న బండివైపు అలాగే చూస్తూండిపోయారు.

"హరి, వీళ్ళదుంపతెగా!" అన్నా రొకరు.

"ఏం లోకమో! ఏం మనుషులో! ఛీ, ఛీ రామరామ" అన్నారు మరొకరు.

అమ్మకమునకు తయారుగా నున్నది

84 పేజీలు అనేక విషయములు తెలియజేయు

ఆంధ్రప్రభ

దుర్ముఖినామ సంవత్సర పంచాంగము

1956 - 57

బ్రహ్మశ్రీ కే. యస్. రామమూర్తి సిద్ధాంతిగారిచే

గు ణిం ప బ డి న ది.

ప్రతి 1 కి రు. 0-4-0. తపాలు చార్జీ రు. 0-2-0.

అన్ని కేంద్రములలో మా ఆంధ్రప్రభ ఏజంట్లవద్ద లభించును.

ప్రతి 1కి రు. 0-6-0 మనిఆర్డరుద్వారా క్రింది విలాసమునకు పంపిన పొందవచ్చును.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రభ, మద్రాసు-2.

★ దాగిన సత్యం ★

(28 వ పేజీ తరువాయి)

మూర్తి యెప్పుడూ ఆమె నోటి వెంట అటు వంటి మాట వినలేదు. ఆమెలోని ఆ సంచలనం తీరని అనుభూతి కలిగించింది. "క్షమించవూ!" అన్న ఆమె వాక్యం కరడు గట్టుకు పోయిన అతని హృదయాన్ని వూగించి కరిగించి వేసింది.

"లే పిచ్చిదానా!" అన్నాడు ఆప్యాయంగా మూర్తి ఆమె తలమీద చేయివేసి.

"క్షమించనిదే ఇక్కడనుండి యింక లేవను" అంటూ మూర్తి పాదాలని కావలించుకొని వుండి పోయింది కమల.

"క్షమించడానికి నువ్వు తప్పు చేస్తేగా!" అన్నాడు మూర్తి ఆమె తల నిమురుతూ.

ఇంతవరకూ నిశ్చేష్టుడై వున్న ముసలాయన తేరుకున్నాడు.

"లే అమ్మా! యింక యింటికి వెళదాం!" అన్నాడు సంతోషంగా.

"ఎందుకు నాన్నా! యింకా నన్ను బాధ పెడ తావ్!" అంది కమల బాధగా.

"ఏమి టంటావమ్మా!" అన్నాడు తెల్లబోయి.

"ఇంక మళ్ళా ఆ యింటి గడప తొక్కను. అది నా యిల్లు కాదు. ఆ అహంకారమే నన్నింత గతికి తెచ్చింది. ఇదే నా యిల్లు. ఇది తప్ప వేరే చోటు నాది ఏమీలేదు. నే నింక ప్రాణముండగా నా ఈ యిల్లు వదలను" అంది గట్టిగా కమల.

ఆమె కంఠంలోని తీవ్రతకి, ఆమె కళ్ళల్లోని నిశ్చయానికి ఆశ్చర్యపోయాడు మూర్తి.